

El moment ho demanava...

XAVIER FERRÉ TRILL

La dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) no va ser un període erm, si considerem l'activitat política de resistència. N'és una prova clara el viatge que Francesc Macià (1859-1933) i Josep Carner-Ribalta (1898-1988) van fer a Moscou entre l'octubre i el novembre del 1925.

Macià i Carner-Ribalta hi volien aconseguir suport polític i econòmic per organitzar un aixecament armat al Principat. Aquest aixecament s'havia de coordinar a través del Comitè d'Acció de la Lliure Aliança (plataforma formada per la CNT, el PNB i Estat Català, i després també pel PCE).

Ucelay Da-Cal i Joan Esculies analitzen els objectius de l'empresa dels dos independentistes esmentats a la Unió Soviètica, un any després que hagués mort el símbol de la revolució socialista: Vladimir Lenin (1870-1924).

El lector podrà descobrir el context polític de la nounada Revolució Soviètica, que llavors es debatia entre organitzar l'economia socialista o dirigir el socialisme en un sol país. Aquest debat (amb dures lluites internes al si del Partit Comunista Rus) va fer que els comunistes de la URSS no donessin suport al projecte insurreccional de Macià.

L'ambient polític i humà (de vegades amb un oportú to novel·listic) resta establert en especificar els interpellants soviètics de Macià i la seva relació amb compatriotes (com ara Andreu Nin) adherits a la Internacional Comunista.

Macià al País dels soviets aconsegueix aquest propòsit (vegeu el segon capítol quan parla de

les aliances macianistes: 1923-1925). Sense aquest propòsit, és difícil entendre per què Macià va intentar, un any després, alliberar el Principat (fets de Prats de Molló), cosa que hauria aconseguit si no hagués estat perquè un confident ho va delatar.

A través d'aquest viatge (que s'inicia a l'exili parisenc de Macià), entenem el context que havia condicionat l'orientació política al voltant del fet nacional, i el dret a l'autodeterminació dels pobles, aleshores determinat des de la Internacional per l'alliberament colonial. Aquest fet (no pas menor) va ser un dels que va incidir en la dilació del suport a la idea alliberadora de Macià.

D'altra banda, els comunistes russos (representats pel dirigent Nikolai Bukharin, 1888-1938) van considerar poc viable la insurrecció proposada per Macià (la proposta, la va reforçar amb dos informes sobre la tradició revolucionària i el grau d'implantació de les idees comunistes al Principat). Però diguem, també, que José Bullejos, secretari del PCE, hi va influir molt en aquella decisió dels russos.

¿Va ser un «viatge incòmode»? La història no és una opció de blanc o negre, ni tampoc una suma d'«èxits» i «fracassos». La història ha de valorar iniciatives que concreten sumes de voluntats polítiques, que van adoptant identitats polítiques diverses, segons estratègies definides per les circumstàncies.

L'opció marxista de sectors d'Estat Català (aplegats al Partit Català Proletari) va impulsar als anys trenta una via d'alliberament nacional marcadament social.

Opinió

Un dia qualsevol (XXII)

Avui, d'entrada, manllevo dues gasetilles aparegudes recentment en una publicació mensual que fa 87 anys que s'edita a Valls.

Una diu que a la comarca hi ha censades 17 persones que tenen 100 anys o més, notícia que ja havia publicat aquest mateix setmanari. El que és diferent de la informació és el comentari: "La circumstància d'arribar als 100 anys (com si diguéssim fer els 100 metres llisos amb menys de deu segons) és una rara avis que no es prodiga gaire, però alguns fan la marca i la serven plenament homologada i per això pugem al podi."

L'altra gasetilla diu textualment: "La CUP, dels seus diputats mascles al Parlament en diu 'diputades', en una lluita insubornable per la igualtat dels gèneres. Quim Monzó, en el mateix sentit, proposa, quan toqui, usar el terme *dona-natge*, equivalent a *home-natge*. No cal, doncs, llegir Màrius Serra per encunyar paraules noves."

En qüestions televisives confesso que vaig amb el pinyó fix posat, i per això em miro quasi sempre els programes de TV3, amb alguna excepció, durant el poc que engego la caixa tonta.

L'emissora acaba de reprendre la sèrie *Cites* amb nous capítols. Les cites de parella que es presenten les aguanta quasi sempre el fil argumental que apunta a un acord per acabar al llit.

En el capítol inicial, la propaganda posava l'accent morbós en el desplegament d'un trio. Un tema agosarat i que va resultar il·lustratiu, mal sigui per al personal que aquesta experiència sexual no ha entrat mai en els seus càlculs.

El noi convidat, a sou, és guapo i, és clar, està disposat a guanyar-se el jornal des del primer moment. Per això les emprèn amb la noia. Aquesta, mentre suporta els tocaments inicials i el petoneig, clava els ulls en el seu company que, assegut, s'ho està mirant, com si li volgués dir: "Mira que em fa, aquest!" Reacció: a) s'ho queda mi-

PERE ALTÈS SERRA

rant?, b) s'uneix a la festa?, i c) els separa d'una revolada i fot el noi escales avall? Els espectadors, que suposo devien ser molts, ja saben com actua.

L'altre dia em va semblar que els temes que proposava el programa *Sense ficció* no m'interessarien prou. Per això vaig provar La 2, que emetia el Festival d'Eurovisió. Vaig ensopegar una noia que més que cantar s'esgargamellava cridant com si demanés amb urgència la presència dels bombers. Vaig saltar altra vegada, de seguida, al dial d'on no m'hauria d'haver mogut.

El reportatge sobre la fotògraf Joana Biarnés és com a mínim sorprenent, sobretot per les grans exclusives de fotoperiodisme que com a dona va obtenir. Ho va deixar córrer el dia que va oferir un reportatge sobre un patiment humà i el director de la revista li va rebutjar perquè el que la gent volia era que es parlés dels famosos, com, per exemple, de la Lola Flores.

La Biarnés llavors va deixar la fotografia per obrir, amb la seva culta parella, un restaurant a l'Eivissa dels *hippies*, on assolí una popularitat que a poc a poc va anar en expansió, fins que als 80 anys se n'ha jubilat i ha retornat a la fotografia, ara com a entreteniment.

L'altre reportatge anava del canvi de sexe d'un noi israelià de 22 anys, operació que es va fer en una clínica de l'Àsia d'amagat de la família. El canvi també afectava el nas, que d'estructura aguilenya passava a arrodonida. Enganyava els seus pares fent-los creure que estava estudiant a Oxford.

Quan retornà a Israel, el seu germà, que l'esperava a l'aeroport, no el recone-

gué. La dificultat més gran que es presentava era que fos acceptat pel seu pare, al qual hi havia el perill que li agafés un atac de cor i s'hi quedés. En canvi, la seva mare l'abraçava de seguida estretament i llargament.

Final feliç, perquè fou admès a casa seva un cop vençudes les reticències del cap de família. Un dia rep un voluminós paquet de la Universitat d'Oxford que conté material científic perquè estudiï sobre una determinada investigació mèdica.

En l'edició del dia 29 d'abril, en una exposició del viatge que l'alcalde Galimany va fer a Portugal, no vaig saber dir en aquell moment el nom del governador civil al qual van acudir els socialistes valencs per denunciar l'abús de l'alcalde en disposar del cotxe i el xofer de l'Ajuntament.

Es deia Francesc Robert Graupere. Va morir el 5 d'aquest maig als 83 anys. Fou governador civil de la província del 1977 al 1982, nomenat pel govern d'Adolfo Suárez.

Dos dels meus néts em van obsequiar per Sant Jordi amb el llibre de Sergi Pàmies *Confessions d'un culer defectuós*. Va ser el tercer més venut durant la Festa del Llibre, segons es va publicar. La propaganda insisteix a mantenir que "Sergi Pàmies analitza els orígens atzarosos del seu barcelonisme amb un pretebre per desplegar un punt de vista particular i original." Aquesta és una mena de lectura de les que fan un bé immens a la humanitat perquè aparta els lectors, ni que sigui per unes hores, de les males notícies que omplen pàgines senceres dels periòdics, i perquè de tant en tant el llibre els fa somriure.

En segon lloc permet als qui mai no hem llegit els clàssics més en ús, ja que a l'escola mai no ens en van parlar, ni hem pogut acabar el *Quixot* quan hem intentat llegir-lo pel nostre compte i risc, i hem deixat, fins i tot, amb un punt de llibre posat a la pàgina on vam tancar la novel·la, ara d'actualitat, *Incerta glòria*, perquè ja en teníem prou, de la qual actualment en fan una pel·lícula. Espero que no serà tan reiterativa com la història que explica el llibre. En bé del setè art, és clar.

Parlar del llibre de Sergi

Pàmies em permet recordar el que ell mateix ja ha explicat algun cop. Ell porta el cognom de la seva mare, Teresa Pàmies, l'escriptora balaguerina nascuda el 1919 i que morí el 2012 als 92 anys. El Sergi nasqué el 1960 a París com si fos un fill de mare soltera. Era un temps que no era prudent que sortís enllloc el nom del seu pare, Gregorio López Raimundo, que estava perseguït per qüestions polítiques. Veig que no han regularitzat la qüestió dels cognoms, tot i que, penso, hi hagué un temps que el tràmit devia ser fàcil d'acomplir. Al Sergi, doncs, ja li deu anar bé tal com està.

Ben d'una altra manera va anar quan la filla del dictador Franco va infantar un nen, el pare del qual era el marquès de Villaverde. El pare d'aquest senyor marquès, i per tant consogre de Franco, va demanar al ministre de Justícia del règim que es posposessin els cognoms. O sigui que privaria en primer lloc el cognom de la mare, Franco, i situaria en segon lloc el del pare. Aquest avi tan generós amb la seva parentela adduïa en la instància un motiu prou important perquè no es pogués rebutjar: que prosseguís el cognom Franco en futurs enllaços matrimonials de l'únic nét (home) del Generalísimo.

La premsa ha escampat el deute que tenen els ajuntaments de la província. El nostre, el de Valls, l'any 2014 devia als bancs 17.478 milions d'euros. L'any passat el deute es va reduir a 17.091 milions, la qual cosa podria significar, en el cas que tots els ciutadans fóssim uns avaladors formals d'aquest deute, que ens correspongués assumir la quantitat col·legiada de 703 euros, si els volguéssim retornar trinco-trinco. Hi ha persones, com jo mateix, que fa temps que he procurat que quan marxi d'aquest món no deixi cap ròssec pendent. Però en as-sabentar-me que avalo virtualment 703 d'aquests euros, percebo el neguit que no tot ho deixaré pagat. Només tindria una solució, acudir a la caixa comuna i ingressar la quantitat exposada a canvi d'un rebut que tingués valor de justificant per si mai, on sigui que vagi a parar, em demanen comptes de tota mena.

Més pelut ho tindrien els ciutadans de Tarragona (1.345 euros per cap), Reus (2.146), o el Vendrell (2.093).